

L: 232.

63

O d p i s.

Raport prasowy za czas
od 15. do 30.IX.1919.

Do

NACZELNEGO DOWODZTWA W.P.

/ Sztab Generalny / Oddział II.

Belgrad, dn.X.1919.

w W a r s z a w i e.

W I A D O M O S C I W O J S K O W E.

Jenerał włoski Badoglio udał się do Rjeki, ma on wielkie pełnomocnictwa rządu włoskiego w sprawie zamachu D'Annunzia.

Badoglio wydał odezwę do żołnierzy, żeby wracali do kraju. Zapewnia, że ich zwodzono, twierdząc, że ten cały zamach pochodzi z ramienia rządu.

Aljanci odchodzą z Rjeki. Komisja wojsk sprzymierzonych postanowiła opuścić Rjeke. W Rjece zostało 3.500 buntowników i dwie 6-milimetrowe baterje. Anglicy udali się na okręty wojenne i odjechali w kierunku Malty. Francuskie i Amerykańskie okręty jeszcze pozostały. Francuzi jednak opuścili miasto i jenerał Savy dał buntownikom 24-godzinne ultimatum. W razie nieprzyjęcia odbędzie się narada, czy ich bronią, czy głodem do tego zmusić.

Do Rjeki wysłano jeszcze jeden amerykański okręt, w celu chronienia interesów amerykańskich.

Przez Zagorję przeleciały dwa wielkie włoskie samoloty z oficerami włoskimi, które zrzuciły wielką ilość pism ulotnych podburzających Horawatów, by nie słuchali Serbów, gdyż Serbowie ich tylko gnębia i systematycznie niszczą.

Rada Ministrów przyznała żandarmom następujące pobory: 300 dynarów miesięcznie, całodzenny wikt i całkowite umundurowanie.

Komisja reformy agrarnej, obraduje już 20 dni nad zakupem ziemi, którą według swojego czasu danego przyrzeczenia, rozdzielić mają między ochotników z frontu salonicznego i to kombatantom po 5 hektarów niekombatantom po 3 hektary.

Jenerał Franchet d'Esperey przyjechał w ważnej tajnej misji do Belgradu i po dwóch dniach wyjechał.

Złe położenie pensjonistów wojskowych w SHS.

Pensjonowany kapitan po czterdziestoletniej służbie 300 k miesięcznie, major 400 k, podpułkownik 500 k, pułkownik 750 k, prócz tego kwaterowe, każdy od dwudziestu do stu koron miesięcznie. Sytuacja dla nich bardzo smutna, wobec tego żądają podwyższenia i prasa im sekunduje, twierdząc, że podwyższenie jest konieczne i że już najwyższy czas.

Sytuacja wojsk włoskich w Albanji jest bardzo trudna. Arnaucci silnymi bandami napadają na Włochów, mienowicie koło Skadar i Dradza. Włosi ewakuują Albanję i odchodzą w kierunku Valony. Wielka część łupu wojennego padła w ręce Arnautów.

W Dalmacji wtargnęły wojska włoskie siłą do Trogir i napierają na Spalato. Jenerał Millo oświadczył, że wojska włoskie to uczyniły wbrew woli komendantów.

"Prawda" donosi, że attache wojskowy rosyjski jenerał Artmanoff oświadczył oficjalnie, że Kijów został zdobyty przez Denikina bez pomocy wojsk ukraińskich. Ofensywa na Kursk postępuje naprzód.

Na polecenie marszałka Focha oddała Bawarja wszystką amunicję i pozostały materiał wojenny Czecho-Słowakom w zamian za węgiel i cukier, którego Czecho-Słowacy obowiązali się dostawić.

"Radio agencja" z Paryża donosi, że Rumuni wkrótce opuszczają Budapeszt, gdyż nie chcą wziąć na siebie odpowiedzialności za rzą-

dy Friedricha. Jak tylko opuszczą Rumuni Budapeszt niezadowoleni socjaliści łączą się z komunistami i rozpoczną nową rewolucję.

S Y T U A C J A W E W N E T R Z N A .

15. września odbyło się posiedzenie parlamentu, gdzie prezydent ministrów Davidović podał do wiadomości publicznej swoją dyktando i oznajmia, że Parlament teraz będzie zamknięty i nie będzie żadnych posiedzeń, aż nowy gabinet się ułoży.

Stojan Protić będąc na audjencji u Regenta radził mu, żeby tej kryzy teraz nie rozwiązywał, tylko czekać na Pasića i Trumbića aż przyjadą z Paryża i wtenczas ich rady zaciągnąć.

W artykule wstępnym z 18. IX. gani "Tagblatt" separatystyczne i republikańskie dążenia Kroatów, przypisuje cały zamach D'Annunzia na "Kjece" tylko temu, że zna dobrze stosunki w SHS i że dotychczas Królestwa SHS Włochy nie uznały i podjudzają pośrednio republikańsko-separatystyczne żądania Kroatów i bunty w Czarnogórze. Przestrzega przed polityką Hetzendorfa w Austrii ponieżenie i wyśmiewanie, lekceważenie wroga, bo na Austrii widać, że sztuczne ponieżanie wroga nie zmniejsza jego siły. Włochy nie są słabi, mają flotę i groźne są na morzu Adrytyckim, dlatego wzywa do jedności Serbów, Chorwatów i Słowienców, bo wtedy niema dwóch zdań, że ze skutkiem mogą się oprzeć wspólnemu wrogowi, ale tylko wtedy.

Dla Serbów w okolicy Pesztu i Pomary posłało ministerstwo serbskie żywność: 12 wagonów pszenicy, 20 wagonów kukurudzy, 2 wagony mięsa i je en tłuszczu.

Pasić i Trumbić przybyli do Belgradu i zostali przyjęcie przez Regenta.

Regent jedzie 5. X. do Zagrzebia i Lublany oba miasta przygotowują się na bardzo uroczyste przyjęcie.

W Zagrzebiu wypuszczono na wolność żonę Radića i obie córki, Radić jeszcze zamknięty. Jest on wodzem chłopskiej partji republikańskiej.

Wbrew kursującym pogłoskom donoszą gazety angielskie, że delegacja jugosłowiańska postanowiła podpisać pokój z Austrią.

W Belgradzie odbyła się Rada koronna na której brał udział Regent, 8 ministrów p.p. Trumbić, Pasić Rybarz, Smolaka slobodan i Jovanović, by już raz tę kryzę zakończyć.

Radykalny i narodowy klub mają, jako program polityczny federalizm w królestwie SHS.

W dalszym ciągu odbywają się narady, w których i Regent udział bierze. Była znowu Rada koronna na której rozpatrzono zewnętrzną Sytuację przedewszystkiem sytuację w Kjece.

Regent powierzył Proticzowi / Radykał / tworzenie gabinetu, lecz i on napotyka na wielkie trudności i pertraktacje trzech dni była bez skutku.

Ostatnie gazety donoszą, że po nieudanej misji Proticza podjął się Pawłowicz na polecenie Regenta tworzenie gabinetu.

Z E W N E T R Z N E .

C z a r n o g ó r a .

Król Czarnogóry Mikołaj prowadzi także robotę minującą i podrażającą ludność przeciw najezdom Sernom. Donosi do Paryża o powstaniach i bitwach w Czarnej Górze. Prasa Serbska zadaje kłam tym głoszeniom.

Włosi i nadal rozwijają silną agitację w Czarnej Górze nieszczędzając pieniędzy, nielekając się gwałtów wykonywanych na ludności stawiającej opór.

B U Ł G A R J A .

Bułgarzy chcą zyskać samodzielną Makedonji w rodzaju autonomji i pragną tam wywołać ruch powstańczy.

Warunki pokojowe są dla Bułgarji bardzo ciężkie, odcięto ich zupełnie od morza Egejskiego odbierając im Trację na korzyść Grecji i przyznając im jedynie tylko pewne ulgi w handlu na tem morzu. Płacić muszą dwa i ówierać miljarde franków w złocie co dla nich jest wielkim ciężarem najwięcej zadawalnia Serbów silne ograniczenia sił zbrojnych Bułgarji. Serbowie jednak żądają, by brali udział w komisji odszkodowań, w której narazie tylko Francja, Anglja i Włochy zasiadają.

Zarzucają koalicji, że wszędzie tylko za swoim interesem leci nietroszcząc się o małe narody. Serbja poniosła szkody popełnione przez Bułgarów nie Antente'ya więc i Serbja powinna w tej komisji zasiadać.

Szef Delegacji Bułgarskiej w Paryżu Teodorov bronił swoją ojczyznę i tłumaczył, że naród bułgarski niewinnie teraz cierpieć musi, gdyż tylko ówczesny rząd awinił, narzucając narodowi sojusz z Niemcami. Bułgarja nigdy nie była imperjalistycznym państwem, ona jest i była demokratyczna. Bułgarja pragnie żyć w zgodzie ze swoimi sąsiadami i da dowody tego na odzyskaniu swojej wolnej i niezależnej woli. W 1912 r. stworzyła Bułgarja sojusz bałkański i dziś jeszcze pragnie być członkiem takiego sojuszu.

R U M U N J A .

Po upadku Bratianu, który musiał ustąpić z powodu nieudania się połączenia całego Banatu do Rumunji, wydał rząd rumuński oficjalny komunikat w którym zaprzecza jakoby wojska rumuńskie plondrowały i rabowały cały teren okupacyjny. Co do Banatu wyraża żal, że linja demarkacyjna tak niepomyślna, zaprzecza jednak jakoby rumunja się gotowała do zabrania przemocą Serbom części Banatu im przyznanych, natomiast wyraża chęć jaknajlepszego pożycia z sąsiadem, z którym wspólnie po stronie Antente'y walczyli.

Tworzenie gabinetu otrzymał Manolescu Riminiscanu, gabinet jest tylko przejściowy i ma na celu przeprowadzeniu wyborów i przyjść do porozumienia ze sprzymierzeńcami.

W E G R Y .

Józef Habsburg miał rozmowę z korespondentem " Temps " w Peszcie i broni naród węgierski, twierdząc, że do wojny parli Niemcy i Austrja przez swego zwolennika iiszę. I że on życzyłby sobie, by Węgry nie żyły w przyjazni z Niemcami, lub Austrją, lecz z jednym z nowych państw, będącym w jaknajlepszych stosunkach z Ententą.

Na mocy rozporządzenia wzy a ministerstwo spraw wewnętrznych wszystkich komisarzy rządowych, żeby wszelkimi siłami się starali stłumić ewentualne pogromy.

A U S T R J A .

Z okazji podpisania traktatu pokojowego, miało miejsce zebra nie zastępców sześciu krajów alpejskich austrjackich pod przewodnictwem Dr. Rennera. Przedstawił on sytuację Republiki austrjackiej i powiedział, że zabrano część najładniejszych krajów alpejskich, zato jednak przyznano część zachodnich Węgier. Ponieważ republika jest czysto niemiecka, więc najodpowiedniejsza nazwa byłaby dla niej " Deutsche Alpenlaender ". Gospodarcze warunki są ciężkie, ale nie beznadziejne, bo Austrji przyznao prawo własności na całym terytorjum byłej monarchji, więc państwa dziedziczącego muszą to kupić, w ten sposób zapłacimy większą część odszkodowania.

Austrja przypomina pod kazdym względem Szwajcarję i proponuje analogiczne zorganizowanie związku samorządzących się państw na sposób zachodnio europejski.

Prasa wiedeńska " Morgen " zwala całą winę wojny na Habsburgów i twierdzi, że nigdy lud nie popierał zaborczej polityki dynastji, która tak ciężko na narodzie się zemściła i za którą teraz tak ciężko muszą pokutować.

Słoweńcy na terytorjum Austrii w okolicy Toczcy zwołują
liczne wiece i żądają przyłączenia do Królestwa SHS.

W Ł O C H Y.

Koalicja nie może sobie dać rady z D'Annunziem. Generał
Bataglio ponownie wezwał wszystkich oficerów i żołnierzy do
posłuszeństwa i powrotu do swoich oddziałów, gdyż w przeciwnym
radzie będą traktowani, jako dezreterzy. D'Annunzio nie dał
jednak żadnej odpowiedzi i grozi zniszczeniem miasta Rijeki,
jeżeli go zmuszą do opuszczenia tego miasta.

Strajki we Włoszech przyjmują coraz dalsze rozmiary. Obecnie
strajkuje 40.000 robotników.

Włosi zamierzają blokować Rijekę.

Wojska angielskie opuściły terytorjum Rijeki.

Energiczny bolaka skłoniła by wnet D'Annunzia, gdyż on ma
10.000 żołnierzy a żywności tylko na 30 dni.

Wojska włoskie w Cattaro zachowują się skandalicznie. Raz
napadło dwóch żołnierzy kapitana marynarki "ileticza" / Sło-
wian / na otwartej drodze, przytkuli go bagnetami i zmasakro-
wali go. Zwłoki przywiezino do szpitala wojskowego, ludność bar-
dzo oburzona.

Prasa serbska twierdzi, że włosi wprawdzie protestują prze-
ciw zajściom w Rijecę i niby nic o tem nie wiedzą, ale jasnym
jest tak twierdzi prasa serbska, że wszystko działa się za ich
wiadomością.

Tendencyjne wiadomości krążą, że przyjdzie do porozumienia
bezpośredniego między Jugosławją a Włochami.

W Dalmacji na terenie okupacyjnym przesuwają Włosi swoje
wojska, wzmocnione załogi i sprowadzono dużo samochodów i arty-
lerji.

Ludność niepokoi się badzo mimo oświadczenia Generała Vi-
gio, że niema to żadnego znaczenia i że to tylko organizacyjne
zarządzenie.

Wiadomość, że Anglja dostała mandat wypędzenia D'Annunzia
z Rijeki i że za zgodą wszystkich sprzymierzonych flota angiel-
ska miała się udać do Rijeki, żeby rządowi D'Annunzia położyć
kres okazała się nieprawdziwą. Prasa jugosławska narzeka,
ogromnie na "Entente" bo z tego wynika, że sprawa Rijeki po-
wierzona zostanie do załatwienia rządowi włoskiemu.

A N G L J A.

W Irlandji rozruchy, co dnia wkracza policja i przeprowa-
dzono duzo aresztowań.

Zatem wydano rozkaz rozwiązania "Sin-feiner-parlament"
które to miało być bardzo niebezpieczne zebranie.

"Populajre" donosi z Londynu, że wojska sprzymierzone
mają odejść z Rosji i że jest plan Rosję zostawić jej własnemu
losowi.

A M E R Y K A.

W WASHINGTONIE ma być wielka konferencja robotników. Skan-
dynawscy robotnicy oświadczyli, że jeżeli robotnicy niemieccy
i austriaccy nie będą mogli w niej brać udziału i oni nie przy-
będą.

B E L G J A.

Posłem królestwa SHS w Belgji mianowany został P. Jovo
Marković, członek delegacji w Paryżu i udał się do Brukselli.

Stany "jednoczone" posłały okręt wojenny w celu przewiezie-
nia pary królewskiej belgijskiej do Ameryki. Admirał Long, ame-
rykański attache morski w Paryżu był na audjencji u belgijskiej
pary królewskiej, gdzie omówiono program podróży. Jako termin

podjazdu wyznaczono 22. września.

R O S J A.

Rosyjska agentura telegraficzna w Zagrzebiu donosi o wielkich postępach wojska Kołczaka w walce z bolszewikami. XI. dywizja Kołczaka otoczyła na południe od Małeczyszyna 2 brygady bolszewickie IX. armja miała też w ostatnich czasach powodzenie, prawo jej skrzydło zajęło Wieko-Zernoje. Zdobycz wojenna i ilość jeńców jest wielka.

N I E M C Y.

Tymczasowy poseł niemiecki Herman Wendel, przyjechawszy do Belgradu złożył wizytę u wojewody Misića. W tym czasie przyjechał także Regent Aleksander do Misića poznał tam p. Wendla i zaprasił go do rozmowy, która trwała 20 minut. "Vossische Zeitung" donosi, że dla Francji jest koniecznym by Niemcy gospodarczo się podniosły, gdyż Francja tylko w ten sposób z pomocą Niemiec materialną i realną może się podnieść.

C Z E C H Y.

Główna rada w Paryżu postanowiła, że plebiscyt w Cieszyńskim ma się odbyć najpóźniej za 3 miesiące. A na plebiscyt godzą się Czesi tylko pod tym warunkiem, że do plebiscytu mają być dopuszczone wszystkie osoby, które podczas wojny stamtąd uciekły, a w celu do zoru nad plebiscytem mają wojska Entente'y zająć sporne części ziemi.

Dalej postanowiono w Paryżu odtransportować do Ojczyzny znajdujących się na Syberji 50.000 Czechów i to przez Władywostok do Europy. Francja, Ameryka i Anglja dostarczą wspólnie tonaż.

P E R S J A.

Persja uznała królestwo SHS. Poseł perski przybędzie wkrótce do Belgradu.

P O L S K A.

14. września wręczył poseł polski Erazm Piltz regentowi Aleksandrowi swoją akredytywę. W mowie porównywał losy narodu polskiego z narodem serbskim. Regent odpowiedział bardzo ciepło i wyraził nadzieję, że te dwa narody ze sobą w największej zgodzie żyć będą i że do tego dźwela doloży ze swej strony wszelkich starań.

Bardzo silna agitacja czeska spowodowała artykuł "Demokracji" w którym zarzucają Polakom, że nie prowadzą polityki słowiańskiej i są politycznie niedjrzałi. Ponieważ koalicja Rosję tak opuściła, a te małe narody tylko wyzyskuje może ona zmusić Jugosławian, że przyłączą się do sojuszu niemiecko-rosyjskiego i w tem mają pomoc przeciw Włochom i Rumunom. A Polska, którą Entente'a tak proteguje byłaby w tym wypadku zgubiona. Na ten artykuł odpowiedział P. Janković w "Epoce", który w Krakowie studiował, że przykre mu bardzo taki artykuł i to przez Serba pisany. Polacy to naród szlachetny o wspaniałej przeszłości, naród bogaty i potężny z którym liczyć się potrzeba. Niestety nie znają jeszcze Serbowie Polaków, ale jak ich poznają przekonają się sami jak niesłusznie postępują.

POWIERNICKI mjr.m.p.

Za zgodność odpisu: